

Intervju med Lise Nordal og Kjell Samkopf , 29.10.2010, Den Norske Balletthøyskole

00.00 - 41.55 Intervju med Lise Nordal

41.55 - ut Intervju med Lise Nordal og Kjell Samkopf

TID: 01:57:43

- 00.00 Født og oppvokst på Marienlyst i Oslo, 60-årsjubilant. Om Jorunn og Even Kirkenær som "reserveforeldre". Dans som 9-åring og scenedebut som 10-åring på TV i Kirkenærs barneballett. Ville til Paris for å lære Cecchetti-metoden, men fulgte farens råd om å ta gymnaset i stedet. Om oppvekstforhold. Så Margot Fonteyn på Nationaltheatret, og beundret Mette Møller i Operaballetten. Var sikker på å bli danser. Hadde Joan Harris og Poul Podolski i Operaen, men trivdes ikke. Om familiens forhold til utdanningsvalg og om tidlige ryggproblemer (og behandling hos Norges første kiropraktor).
- 13.25 Om Ballettinstituttet (fra 1970) og store forskjeller i studentenes bakgrunn. Ble kun i to år, selv om dette 3. kullet var det første som fikk 3-årig utdanning. Om møtet med moderne dans via Gerd Bugge og om fysiske problemer med teknikken. Gjestelærere fra London Contemporary Dance Theatre og USA (Matt Mattox) Forløsning i Limon-teknikk ved (japansk) lærer.
- 17.50 Møtte David Wood i Stockholm som anbefalte The Place i London. Levde av stipend (epler, bønner og cheddar!) Trente ett år bl.a. med Robert (Bob) Cohen i kompaniklasser og senere med Madame de Vos. Høvik Ballett som eneste jobbalternativ hjemme – operettejobber i Tyskland. Ofte beskjed om at hun var for høy. Lot derfor være å oppsøke Pina Bausch i Wuppertal.
- 23.34 Kom hjem til gryende miljø og møtte igjen Ida Collin (utdanning fra Ballettinstituttet (1. kull) og London) og Lise Eger (kom hjem fra New York) på Studio Oscar (i klassisk trening). Collin med "Samtaler" på Club 7. Mer om London og om møtet med Merce Cunninghams kompani. Om jakten på en egnet uttrykksform. Om støtten fra Sossen og Guy Krogh og livet på Club 7. Nationaltheatret som støttespiller via Lise Eger: Prøver i baren og forestillinger på Amfiscenen med "Dansegruppen Collage"(fram til Nordals retur fra New York i 1982). Om mangel på kommunikasjon som tema. "Historie", "Syklus", "Neutronbomben/..men vogna består"
- 32.34 Stipend fra Fond for Utøvende Kunstnere og Friundervisningen (1975) fulgt av reise til Köln og avgjørende møte med Viola Farber og Hans van Manen. Tre måneders New York-studier i 1977 – "alle var der".

Viola Farber ga nye opplevelser med rom, retning, rytme.
Første koreografi i 1978: "Strømninger" (dokumentert i NRK-program om Collage)

- 37.50 Viktig: Alltid undervisning (faste morgenklasser på Danseloftet i hele karrieren) parallelt med koreografi og koreografiske skisser. Mer om livet og impulsene i New York.
- 41.55 Intervju med Lise Nordal og Kjell Samkopf
- 41.55 Kjell Samkopf inn gjennom Octoband. Så "Bomben" (Lise Eger på Munchmuseet). Tekniker på "In a Who". Første komposisjonsoppdrag i 1986 med "Aqua". Den første multimediaforestillingen - og moderne helaften i Norge? Sammenligning med musikkfeltet som hadde "et apparat". Jobba "ti ganger mer for mye, mye mindre".
Om å ikke vente på å få penger, bare sette i gang.
Om 70-tallets styringsform og oversikt over Collages forløp. Styret ønsket et ansikt utad for kompaniet fra 1990, og om Nordals arbeid som kunstnerisk leder. Om gjestene utenfra (Jorma Uotinen, Georgio Rossi, Karine Sapporta). Anekdote om å organisere turné fra telefonboks. Var det lettere før? "Vi skal bare gjøre det, så gjorde vi det". Fast kjerne på 6-7 dansere, 9 i "Tidevann".
Samkopf om Collages omdømme. Fra gruppe til kompani - "en klasse for seg" - utenlandsturnéer.
Spørsmålet om det andre nasjonale kompaniet. "Vi skulle bevise at vi var gode - vi lobbet ikke, var naive". Mange ville ikke velge ut/ha et kompani.
- 01:00.30 Collage var blant de første som fikk driftsstøtte og fikk 1 mill/året fra 1990. Om dansernes arbeidsforhold og kontrakt.
Om kostbare produksjoner og bruk av levende musikk ("Aqua").
Om turnéer og sterk oppslutning fra publikum og gode, aktive kritikere. Enkelte kontroversielle slakt. 90-tallets fall i kritikervirksomhet.
- 01.08.40 Om 90-tallet for Collage og overgangen fra drifts- til prosjektstøtte. Høvik Ballett ble strøket tvert rundt tida for Collages 15-årsjubileum. Nærmere 20-årsjubileet forsto Lise og styret at Collage var på vei til å presses ut. Et generasjonsskifte, og en nødvendig, men tung avgjørelse. Tilsvarende tendens i musikkfeltet.
- 01.14.30 Om samarbeidet mellom Samkopf og Nordal. Beskrivelse av prosessen med å lese hverandres skisser. Om stemning, rytme - åpningen til "Entré". Om stillhet og "Vind" som første stykke med utstrakt bruk av stillhet. Dansernes roller og innspill. Om kraften i "Aqua" og det stille der som inspirerte "Tidevann". Inspirasjon fra elementær og syklisk tenking (mye hender). Ikke en eneste telling og samstemt kompani, et kollektiv.

- 01.22.55 Om auditions og valg av dansere. Om endringer i arbeidsmetode og samarbeid med danserne. Eksempel fra "Silent Gliss" og andre senere arbeider. Om teknologiutvikling i et eksperimentelt prosjekt i 96.
- 01.28.45 Om Collages overgang fra eksperimentelt til institusjonelt. Om Nordal og Samkopfs minimalisme og deling. Om ulikheter og likheter blant Collage-koreografene (Edwardsen, Gjems, Nordal). Om Nordals periode som kunstnerisk leder.
- 01.34.10 Om dans sett fra musikere og komponister – et historieriss. Utstrakt samarbeid mellom komponister og dansere først på 90-tallet. Som regel var initiativ og produksjon på dansersiden. Om at arbeidet med musikken er stort og risikerer å bli "kortlevd". Om at institusjoner etter hvert bestilte mindre musikk, og bestillingene fra frifeltet har økt. Gode støtteordninger for musikk i forhold til finansiering av sceneproduksjon. Om halvfinansiert og ikke gjennomført avslutningsproduksjon
- 01.40.35 Fugleperspektiv: 70-tallet: Færre, mer samlet, politisk. "Vi gikk i tog. Vi var sultne." Om kunstneraksjonen mot garantiintekter. 80-tallet: Aerobic og kommersialisert dansefelt. Statens Balletthøgskole og nye generasjoner som har kommet til. Overgangen til en enkeltperson – koreografen som fremtredende. Oppløsning av gruppene og tap av kontinuitet, samtidig som koreografene vinner noe frihet. Økt press på å produsere noe *nytt*.
- 01.46.50 Vurderinger av norsk danseuttrykk av 2011. Ekspressiv dans med sterkere fotfeste enn "den amerikanske postmodernismen". Mye likt, mye Brüssel (i motsetning til finsk dans). Spørsmål om norsk identitet i kunsten. En uro? Tap av langsomhet. Endringer i veien fra idé til forestilling der koreografens komposisjon på forhånd var mer framtrødende tidligere. Større produksjonspress og mindre tid i dag.
- 01.52.40 Hva er god dans? Hva har du sett etter i dansere? Om å foretrekke arbeid med kvinner. Ønske om åpenhet og "underkastelse". Om utfordringen i "å gjøre veldig lite". "Står aldri helt stille".